

Idrott för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Christina Aust och Anna Tallkvist

Specialpedagogiska institutionen

Examensarbete 15 hp

Specialpedagogik

Överbryggande kurs i specialpedagogik (41–60 hp)

Vårterminen 2008

Examinator: Jari Linikko

Stockholms
universitet

Idrott för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Christina Aust och Anna Tallkvist

Sammanfattning

Rapporterna "Fritid för barn och unga med funktionshinder" och "Många syns inte men finns ändå" skrivna av Handikappförbundens samarbetsorgan respektive Barnombudsmannen, visar att barn och ungdomar med funktionshinder lever under sämre villkor än barn utan funktionshinder. De visar till exempel att det inte finns idrottsaktiviteter i samma utsträckning för barn/ungdomar med funktionshinder. Hela trettiofem procent av kommunerna har inga riktade insatser till gruppen och tio procent uppger att man inte vet om sådan verksamhet finns inom kommunen.

Syftet med vår studie är att undersöka i vilken utsträckning det finns idrottsaktiviteter utanför skolan för barn/ungdomar med funktionsnedsättning samt vilka hinder och möjligheter idrottsföreningarna själva anser att de har för att bedriva verksamhet för dessa barn/ungdomar.

Frågeställningarna vi använt oss av är:

- Hur stor andel av Sveriges idrottsföreningar har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
- Vilka hinder har gjort att man inte har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
- Vilka möjligheter har gjort att man har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?

Vi har använt oss av en kvantitativ enkätundersökning och vänt oss direkt till idrottsföreningar. Vi skickade ut vår enkät via e-post till 100 idrottsföreningar i Sverige. Av dessa 100 fick vi svar från 40 stycken utspridda över hela landet.

Resultatet av vår undersökning visar att 14 av de 40 idrottsföreningar som besvarat vår enkät hade verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning. Det som visat sig vara av stor betydelse för att en idrottsförening ska starta upp en verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning har varit intresset. Det behöver finnas någon inom föreningen som har ett personligt intresse eller någon utanför föreningen t ex en förälder som visar intresse för att en verksamhet ska startas upp.

Hinder som idrottsföreningarna har tagit upp har varit intresse, resurser och tid.

Nyckelord

Barn, funktionsnedsättning, idrott, ungdom

1. Inledning	2
2. Bakgrund	3
2.1 Begreppsdefinitioner	3
2.1.1 Relativa handikappbegreppet	3
2.1.2 Socialstyrelsens terminologiråd	3
2.1.3 Habiliteringen	3
2.2 Idrott och hälsa	4
2.3 Maslows behovstrappa	4
2.4 Vikten av kamratgrupp	5
2.5 Vikten av idrott	6
2.6 Idrottsförbund och överorganisationer	6
2.6.1 Riksidrottsförbundet	6
2.6.2 Svenska handikappidrottsförbundet (SHIF)	7
2.6.3 Special Olympics	7
2.6.4 Svenskt utvecklingscentrum för handikappidrott (SUH)	8
2.7 Styrdokument, lagar och regler	8
2.7.1 FN:s standardregler	8
2.7.2 LSS och LASS	9
2.7.3 Tillgänglighet	9
2.7.4 FN:s barnkonvention	9
2.8 Tidigare forskning	10
2.8.1 "Många syns inte men finns ändå"	10
2.8.2 "Fritid för barn och unga med funktionshinder"	11
3. Syfte och frågeställningar	12
3.1 Syfte	12
3.2 Frågeställningar	12
4. Metod och genomförande	13
4.1 Metod	13
4.2 Undersökningsgrupper och urval	13
4.3 Genomförande	14
4.4 Etiska aspekter	14
5. Resultat	16

6. Slutsats och diskussion	19
6.1 Metoddiskussion.....	19
6.2 Diskussion.....	20
6.3 Förslag till vidare studier	22
7. Referenser	23
7.1 Internetkällor.....	23
8. Bilagor	25

1. Inledning

Endast hälften av landets kommuner har riktade kultur- och fritidsaktiviteter för funktionshindrade barn/ungdomar. Dessutom saknar varannan kommun mötesplatser där funktionshindrade barn/ungdomar och andra unga kan träffas.

Redan 2002 visade barnombudsmannens årsrapport, "Många syns inte men finns ändå", att barn med funktionshinder lever under sämre villkor än barn utan funktionshinder, i det avseendet att det inte finns idrottsaktiviteter i samma utsträckning för barn/ungdomar med funktionshinder. BO kritiserade att funktionshindrade barn hade sämre möjligheter att ägna sig åt fritidsaktiviteter. Handikappförbundets samarbetsorgans undersökning, "Fritid för barn och unga med funktionshinder" (2005), visade att det fortfarande finns stora brister i landets kommuner. Hela 35 procent av kommunerna har inga riktade insatser till gruppen och 10 procent uppger att man inte vet om sådan verksamhet finns inom kommunen¹.

Ytterligare en anledning, förutom Barnombudsmannens rapporter, till att vi intresserat oss för det här ämnet är att en av oss är tränare för en grupp för barn med och utan funktionsnedsättning i gymnastik. Det är en grupp som tränar en gång i veckan och satsar på Special Olympics 2012. (OS för människor med utvecklingsstörning).

För de människor som inte lever med en person med funktionsnedsättning i sin närhet kan det säkert vara svårt att tänka sig att det inte är en självklarhet att gå med i den lokala idrottsföreningen och ägna sig åt den idrott man är intresserad av. En av föräldrarna i den gymnastikgruppen vi just nämnt uttryckte tårögt på en våruppvisning vilken fantastisk känsla det var att få vara med i en "vanlig" idrottsförening precis som alla andra. Att få sitta på läktaren och vara stolt bredvid en mamma eller pappa som är lika stolt över ett barn utan funktionsnedsättning. Vi vet alla hur viktigt det är med rörelse, det borde alla ha rätt till. Vilka möjligheter finns för idrottsföreningar att bedriva verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning? Det är ett av de ämnen vi hoppas vi få reda på i vår undersökning.

De rapporter från Barnombudsmannen som vi tagit del av har handlat om alla typer av fritidsaktiviteter. Vi har valt att inrikta oss på idrott.

---

¹ Rinnan, T.(2005) *Fritid för barn och unga med funktionshinder*. Handikappförbundens samarbetsorgan.s. 3

2. Bakgrund

2.1 Begreppsdefinitioner

2.1.1 Relativa handikappbegreppet

Det relativa handikappbegreppet säger att ett funktionshinder/handikapp inte finns hos individen, utan skapas av omgivningen. En funktionsnedsättning, till exempel avsaknad/nedsättning av syn- eller hörsel, finns däremot hos individen. Alltså är en funktionsnedsättning individuell, medan ett funktionshinder/handikapp situationsberoende och uppstår då en person med en funktionsnedsättning möter hinder och brister i en situation eller i miljöns utformning².

2.1.2 Socialstyrelsens terminologiråd

Funktionshinder och funktionsnedsättning är inte längre synonymer. Funktionshinder blir en egen term och handikapp utgår. I och med detta definieras begreppet funktionsnedsättning: nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Begreppet funktionshindrad definieras: begränsning som en funktionsnedsättning innebär som en person i relation till omgivningen. För båda termerna avråds handikapp som synonym. En viktig konsekvens är att funktionshinder inte är något som en person har utan det är miljön som är funktionshindrad³.

Vi har valt att använda oss av begreppet funktionsnedsättning i största möjliga utsträckning. Vi kan dock inte ändra de skrifter vi citerat. I enkäten har vi använt oss av begreppet funktionshindrad eftersom vi tog del av socialstyrelsens rekommendationer efter att enkäten var gjord.

2.1.3 Habiliteringen

”Med habilitering avses att, vid nedsättning eller förlust av någon funktion efter medfödd eller tidigt förvärvad skada/sjukdom, genom planerade och från flera kompetensområden sammansatta åtgärder allsidigt främja utvecklingen av bästa möjliga funktionsförmåga samt fysiskt och psykiskt välbefinnande hos den enskilde.”⁴

Habiliteringsenheter finns inom varje landsting och i större städer. Personalen utgörs av bland annat läkare, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, sjuksköterskor, logoped, psykologer och kuratorer.⁵

---

² Söder, M. (2005). *Forskning om funktionshinder, problem-utmaningar-möjligheter*. Lund: Studentlitteratur. s.126.

³ www.socialstyrelsen.se

⁴ SOU 1998:66. *Funkis – funktionshindrade elever i skolan*. Stockholm: Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet. s. 286

⁵ Möller, A. (1998). *Hjälprelationer i omsorg och vård*. Lund: Studentlitteratur. s.115

2.2 Idrott och hälsa

Ekberg och Erberth skriver i sin bok om ämnet idrott och hälsa. De menar att idrott och hälsa bidrar till att höja livskvaliteten. Lusten att röra sig, att leka och att dansa har ett sinnligt värde som är omöjligt att mäta. Glädjen i att röra sig är viktigare än prestationen i sig. Upplevelser av praktiskt, sinnligt och estetiskt slag, av gemenskap och samvaro i grupp, av lek och rörelseglädje ger en extra dimension som är ett viktigt inslag i ämnet idrott. Det skapar livskunskaper, betydelsefulla för alla människor⁶.

Författarna anser att det som är grundläggande och specifikt för ämnet idrott är att man är fysiskt aktiv och tränar sina fysiska färdigheter. Barn och ungdomar har ett spontant behov av att röra sig. När eleverna rör på sig och använder sin kropp, får spela, leka, träna, öva för stunden och bli varma, svettas och springa av sig, så använder de bland annat sina fysiska färdigheter.⁷

De menar vidare att få omedelbara upplevelser av spänning, nyfikenhet, rörelseglädje och gemenskap är viktigt för eleven. Att få uppleva storslagenhet i och känsla för naturen är lika så av stor betydelse för elevens välbefinnande. Förtroenhetskunskap innebär att vi kan skapa oss upplevelser i dessa unika situationer med hjälp av vår kropp och våra sinnen.

Förtrogenhet gynnar självförtroendet. Att lyckas och utveckla en positiv självbild, lära sig att samarbeta och ta hänsyn, att utveckla kreativitet och fantasi ger eleven goda förutsättningar att klara av skolarbeter och att förbereda sig för vuxenlivet. Dessa kunskaper är inte alltid synliga och mätbara. De tillhör den sinnliga dimensionen, förtroenhetskunskapen, som vi utvecklar med hjälp av våra sinnen och vår motorik utifrån de erfarenheter vi bär med oss⁸.

2.3 Maslows behovstrappa

Enligt Maslows behovstrappa som är en modell av den amerikanska psykologen Abraham H. Maslow, ser vi vikten av olika behov för människans utveckling. Maslow anser att vi föds med olika möjligheter i form av slumrande resurser och anlag. För att förverkliga dessa krävs en omgivning som tillgodoser våra behov. Maslow hävdar att det är avgörande för hälsan om behoven tillfredställs eller inte. Maslows modell är formad som en trappa, ser i korthet ut så här:

- Han börjar med de fysiologiska livsviktiga behoven såsom att äta dricka, andas och sova.
- Nästa steg handlar om trygghets- och säkerhetsbehov. Trygghet står för olika saker, känslomässig och ekonomisk. Den handlar även om tryggheten att tro gott om framtiden och att lita på sin hälsa. Stor betydelse har även inre tryggheten som kommer av ett gott självförtroende och förmågan att kunna lita på människor i omgivningen.

---

⁶ Ekberg, J-E, Erberth, B. (2000). *Fysisk bildning- om ämnet Idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur. s.11

⁷ Ekberg, J-E, Erberth, B. (2000). *Fysisk bildning- om ämnet Idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur. s.28

⁸ Ekberg, J-E, Erberth, B. (2000). *Fysisk bildning- om ämnet Idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur. s.29

- Går vi vidare i trappan kommer vi till trappsteget med gemenskapsbehov. När tryggheten är tillräckligt stor känner vi behov av kontakt och gemenskap med andra. Vi vill accepteras och vara omtyckta. En grundläggande egenskap hos människan är behovet att samspela med andra, att tillhöra en gemenskap. Det ligger djupt i vår natur.
- Trappan går vidare och vi kommer till behov av självuppskattning och självrespekt. Här talar Maslow om hur självförtroendet påverkas positivt när människor omkring oss visar att de uppskattar oss. Vi behöver lite beröm ibland. Självrespekt gör att vi mår bäst om vi får bestämma över oss själva och ha medinflytande tillsammans med andra. Vi får insikt om vår kompetens om vi får prestera något.
- Sista steget i trappan handlar om behov av självförverkligande. Maslow menar att alla bär på något värdefullt och utvecklingsbart. Det ska förverkligas. Att vara självförverkligad innebär att ha ”vuxit som människa”⁹.

2.4 Vikten av kamratgrupp

Barbro Goldinger, skolpsykolog skriver om identitetsutveckling hos barn och ungdomar. Hon menar att identitetsutveckling är att söka efter svaret på frågan ”Vem är jag”. Det pågår hela livet och är viktigt för skapandet av vår självbild.

Människans tre första år är de viktigaste åren. Där behövs ett liv av värme, kärlek och trygghet. När barn når en ålder av 7 år är kamrater en viktig grupp i barnets liv. Samhällsforskning visar att barnets normer kommer från kamratgruppen snarare än vuxenvärlden¹⁰.

Att tillhöra en stor grupp ger gemenskap i ett större sammanhang. Man vet att man tillhör något, det ger en yttre identitet. Goldinger skriver vidare om hur självbilden utvecklas under 7-12 årsålder. Då lär barnen sig de attityder och värderingar som finns i samhället. Med det innebär bland annat att man lär sig vad som är ”fint” och vad som ”duger”. Det gäller då att barnet har fått en positiv självbild, känner att det duger och kan gå vidare in i puberteten med en positiv självbild. Hur får ett barn en positiv självbild? Det finns en tro att barn får en positiv självkänsla genom att vara bra på något. Goldinger hävdar att det inte stämmer. Självkänslan ökar när vi märker att vi är bra på något, men det är inte grunden för god självkänsla. Grunden till god självkänsla ligger i mötet med andra. Hur jag bemöts och uppfattas. Kvaliteten på mötet med andra påverkas beroende på vem man möter, föräldrar, annan vuxen eller kamrat. Familjestrukturen har idag en mindre inverkan på barns liv än tidigare. Från nyare samhällsforskning kan man läsa att barn hämtar sina normer från kamratgruppen snarare än vuxenvärlden. De vuxna har fortfarande en betydande roll men mer genom hur de leder barngrupper.¹¹

Möte med andra kan ske genom ett fritidsintresse, till exempel i en idrottsförening.

---

⁹ Almvärn, P-E, Fäldt, C. (2001). *Idrott & hälsa*. Lund: Studentlitteratur AB. s. 25.

¹⁰Goldinger, B (1990) s. 91-99 i Rapport från idrottens forskningsråd. (1990). *Barn ungdom och idrott*. Malmö: Sista Ordet AB.

¹¹Goldinger, B (1990) s.91-99 i Rapport från idrottens forskningsråd. (1990). *Barn ungdom och idrott*. Malmö: Sista Ordet AB.

2.5 Vikten av idrott

I en idrottsförening lär man sig inte bara att bli duktigare i sin idrott. Man lär sig också mycket annat, som man inte är medveten om. Denna ”dolda inläring” är ofta mycket effektiv. Det rör sig om t ex normer, värderingar, ansvar, hänsyn och medbestämmande. I kraft av sin omfattning och popularitet är idrotten ”därför en mycket viktig uppfostringsmiljö, kanske den viktigaste efter hemmet och skolan¹².

Många barn och ungdomar söker sig till idrotten för att de har någon kompis som är med. Eller för att alla andra på orten är med. Eller för att de kanske har sett någon idrott på tv som de tycker verkar kul och spännande. Eller för att de har fått pröva en specifik idrott i skolan och gärna vill fortsätta. Eller för att de besökt något evenemang med pröva-på-aktiviteter. Skälen kan vara många, men i samtliga fall har barnen och ungdomarna själva valt¹³.

Enligt Maslows behovstrappa och Goldingers teori om vikten av kamratgrupp för en positiv självbild, har alla ett behov av att bli omtänkta, sedda och bekräftade. Vi har även behov av att ingå i en gemenskap som är meningsfull och där vi känner att vi betyder något. De allra flesta finner också en drivkraft i att lära sig nya saker och att utveckla nya färdigheter och förmågor. Ekblom(2007) hävdar att föreningsidrotten har alla möjligheter att svara upp mot dessa behov.

Föreningsidrotten har alla möjligheter att svara upp mot dessa mer eller mindre grundläggande mänskliga behov, men det sker inte av sig självt. Då måste barns och ungdomars behov styra idrottsaktiviteten, och inte tvärtom. Det krävs en genomtänkt verksamhet för att skapa en miljö där alla kan bli bekräftade och sedda och som stimulerar till lärande och utveckling.

För många ungdomar har idrotten en viktig roll som identitetsskapare. Unga identifierar sig med andra ord ofta genom sitt idrottande och får därmed ett värde, både i sina egna och i omgivningens ögon genom att de är basketspelare, gymnaster, friidrottare eller vad det nu kan vara. Omvänt har det också visat sig att ungdomar som har låg tilltro till sin egen fysiska förmåga och som inte är idrottsaktiva identifierar sig som ”en som inte är så sportig”. De har en bild av sig själva som någon som inte är så bra i idrott och som därmed inte har så stor anledning att hålla på med det¹⁴. Barn mår bra av att utöva flera olika idrotter och ska ha rätt att göra detta i olika föreningar¹⁵.

2.6 Idrottsförbund och överorganisationer

2.6.1 Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet är en paraplyorganisation för hela den svenska idrottsrörelsen. De har 22.000 föreningar som medlemmar. Nästan hälften av vårt lands 7 miljoner invånare, personer mellan 7-70 år är med i en idrottsförening. Av dessa är ca 2 miljoner aktiva utövare. Av alla barn/ungdomar 7-15 år är drygt 2 av tre pojkar och varannan flicka aktiv utövare i en idrottsförening. Statistik från

---

¹² Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker. s.10

¹³ Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker. s.21

¹⁴ Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker. s.24

¹⁵ Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker. s.27

2005 visar att 60 procent av landets pojkar (7-15 år), 51 procent av landets flickor och totalt 55 procent av landets barn/ungdomar är aktiva utövare i en idrottsförening¹⁶.

2.6.2 Svenska handikappidrottsförbundet (SHIF)

SHIF bildades 1969 och är ett förbund som organiserar idrotter för personer med rörelsehinder, synskador och utvecklingsstörning. Samma år blev de också medlemmar av Riksidrottsförbundet. SHIF är verksamma inom 17 idrotter. De består idag av 450 föreningar, 21 specialidrottsförbund. 40.000 medlemmar varav cirka 25.000 är idrottsaktiva.

SHIF har tre uttalade roller:

1. Ett specialidrottsförbund (SF) med ansvar för den dagliga verksamheten inom SHIF: s ram.
2. Ett "riksidrottsförbund" med sjuutton egna idrotter och samarbete med ytterligare tolv SF som har idrott för personer med funktionsnedsättning integrerat i det egna förbundets verksamhet.
3. Sveriges paralympiska kommitté med ansvar för den paralympiska idrotten, som även inkluderar idrott organiserad inom åtta andra SF.

Paralympics är handikappidrottens motsvarighet till de Olympiska spelen och hålls i anslutning till dessa¹⁷.

Det första vinterparalympics någonsin var 1976 i Örnsköldsvik, Sverige¹⁸.

2.6.3 Special Olympics

Special Olympics är en världsomspännande organisation grundad 1968 i USA. De finns i 150 länder och har 1000.000 medlemmar, kvinnor och män med utvecklingsstörning. 2004 påbörjade Special Olympics Sweden en samverkan med SHIF i ett treårigt arvsfondsprojekt för att få igång organisationen i Sverige.

Special Olympics mål är:

Att utöka antalet utövare för personer med utvecklingsstörning på alla nivåer.

Att rekrytera fler ledare och att förbättra utbildningsnivån på dessa.

Att ge möjlighet till tävlingstillfällen på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Att erbjuda goda träningsmöjligheter i form av lägerverksamhet.

Att samverka med föreningar och organisationer som bedriver verksamhet för utvecklingsstörda eller med idrottsföreningar/organisationer¹⁹.

---

¹⁶ www.rf.se

¹⁷ www.shif.se

¹⁸ www.paralympic.org

¹⁹ www.specialolympics.se

2.6.4 Svenskt utvecklingscentrum för handikappidrott (SUH)

SUH verkar för att utveckla svensk handikappidrott på alla nivåer. De vill skapa ett inkluderande synsätt inom både skolan och idrottsrörelsen. SUH bildades av SHIF, Gymnastik och idrottshögskolan, Högskolan i Gävle, Länsstyrelsen i Gävleborg, Bollnäs kommun samt regionala idrottsorganisationer i Gävleborg.

SUH är ett av Riksidrottsförbundet ackrediterat nationellt elitidrottscentrum för handikappidrott.

SUH's verksamhet är främst att:

- Bedriva och stimulera till forskning och utvecklingsarbete
- Samla, bearbeta och förmedla information om fysisk aktivitet och funktionshinder
- Teknikutveckling
- Utbildning och utbildningsutveckling
- Paralympisk support/utvecklingsstöd till idrottare och ledare/tränare²⁰

2.7 Styrdokument, lagar och regler.

2.7.1 FN:s standardregler

FN:s standardregler är ett internationellt dokument som Sverige har förbundit sig att följa. De antogs av FN:s generalförsamling 1993 för att människor med funktionsnedsättning ska garanteras jämlikhet och delaktighet och att de ska ha samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare. Standardreglerna innehåller 22 punkter som berör i princip alla i samhället. De är ett moraliskt och ett politiskt åtagande men inte juridiskt bindande.

Regel nummer 11 är den som är mest relevant i vårt arbete. Den heter rekreation och idrott och innehåller följande:

1. Staterna bör vidta åtgärder för att anordningar för rekreation och idrott, t.ex. hotell, stränder idrottsplatser och idrottshallar görs tillgängliga för människor med funktionsnedsättning.
2. Turistmyndigheter, resebyråer, hotell frivilligorganisationer och andra som är engagerade i att ordna fritidsaktiviteter eller resor bör erbjuda sina tjänster åt alla. Därvid skall de ta hänsyn till de speciella behov som människor med funktionsnedsättning har. Lämplig utbildning bör ordnas för att underlätta detta.
3. Idrottsrörelser bör uppmuntras att underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta i idrott. I vissa fall kan detta ske genom förbättrad tillgänglighet. I andra fall kan det behövas särskilda arrangemang eller speciella idrottsgrenar. Staterna bör underlätta för människor med funktionsnedsättning att delta i nationella och internationella tävlingar.
4. Människor med funktionsnedsättning som deltar i idrott bör kunna få instruktion och träning av samma kvalitet som andra deltagare.
5. De som arbetar med idrott och fritidsverksamhet bör rådfråga handikapporganisationerna när de planerar sådana aktiviteter för människor med funktionsnedsättning.²¹

---

²⁰ www.suh.se

²¹ Axengrip, A & J. (2002). *FN's standardregler för människor med funktionshinder & sjukdomar*. Konsulterna Axengrip. s.35

2.7.2 LSS och LASS

Den första januari 1994 trädde två nya lagar i kraft LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) och LASS (lag om assistensersättning). LSS och LASS utgör en stor reform som kännetecknar en humanistisk människosyn, alla människor är lika värda. LSS ökar valfriheten och leder till ett självständigare liv och en ökad integritet. LSS innehåller bl.a. 7§ ..... *Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade. De skall anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.*²²

15§ Till kommunens uppgifter hör att:

..... *verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer som anges i 1§ (personer som beviljats LSS)*²³.

I LASS går det att läsa i 3§ *Den som omfattas av 1§ lagen (1993:387) (.förf anm. människor som beviljats LASS) om stöd och service till vissa funktionshindrade har, utom i fall som anges i 4§ (.förf anm. vissa undantag), rätt att för sin dagliga livsföring få sin assistens ersättning enligt denna lag om han eller hon har behov av personlig assistens för sina grundläggande behov under igenomsnitt mer än 20 timmar i veckan*²⁴.

2.7.3 Tillgänglighet

Svenska kommunförbundet har i samverkan med riksidsrottsförbundet gjort en skrift med sammanställning av fakta och tips som berör handikappanpassning. Skriften innehåller bl a förklaringar av olika typer av funktionsnedsättningar samt praktiska tips och information om skyltning och framkomlighet. Syftet med skriften är att öka tillgängligheten för människor med funktionshinder²⁵

2.7.4 FN:s barnkonvention

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till samma levnadsvillkor. I artikel 2 kan man läsa om att alla barn har samma rättigheter, lika värde och att ingen får diskrimineras. Det står ”...oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt”²⁶.

---

²² Bergstrand, BO. (2005) *LSS och LASS – stöd och service till vissa funktionshindrade*. Falköping: Elanders Gummesson. s.20

²³ Bergstrand, BO. (2005) *LSS och LASS – stöd och service till vissa funktionshindrade*. Falköping: Elanders Gummesson. s.40

²⁴ Bergstrand, BO. (2005) *LSS och LASS – stöd och service till vissa funktionshindrade*. Falköping: Elanders Gummesson. s.66

²⁵ Svenska kommunförbundet Blom, H och Örtenstrand, G och riksidsrottsförbundet Olofsson, J. (2003) *Tillgänglighet inom fritid – idrott- kultur*. Stockholm: Ordförrådet AB. s. 3

²⁶ www.bo.se/adfinity.aspx?pageid=44. Artikel 2.

Varje barn med fysiskt eller psykiskt handikapp har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som möjliggör deras aktiva deltagande i samhället. ”...Konventionsstaterna erkänner att ett barn med fysiskt eller psykiskt handikapp bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar självförtroende och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället”²⁷. Vidare fastslås att ”Barnet har rätt till lek, vila och fritid”²⁸.

2.8 Tidigare forskning

2.8.1 ”Många syns inte men finns ändå”

Barnombudsmannen (2002) konstaterar att barn med funktionsnedsättning lever under sämre villkor än barn utan funktionsnedsättning till exempel att det inte finns idrottsaktiviteter i samma utsträckning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Brister ibland annat fritidsverksamheter för barn med funktionsnedsättning uppmärksammas. BO har skickat ut enkäter som har besvarats av barn med funktionsnedsättning. Vissa av frågorna var öppna. Vi tar upp några av dessa. På frågan: Skulle du vilja ha fler fritidsaktiviteter att välja på svarade 45 procent ja. De efterlyste mer handikappanpassad idrott för att få tillfälle att träffa jämnåriga med funktionsnedsättning. De uttryckte att anpassad aktivitet för barn med funktionsnedsättning blir lättare för dem. De slipper på det sättet jämföra sig med de barn som är betydligt bättre, de behöver inte heller förklara sitt funktionsnedsättning för att bli förstådda²⁹.

Rapporten vände sig även till föräldrar om barnens fritidsaktiviteter. Enligt föräldrarna är ensamaktiviteter vanligt hos de här barnen. En förälder uttryckte sig så här:

*”Intressen hos dessa barn är desamma som för andra barn. Det är bara förutsättningarna för att kunna delta som skiljer”*³⁰.

Det är många av barnen som rider och simmar. Anledningen till det är att dessa aktiviteter fungerar både som fritidssysselsättning och habilitering. Vattnet och hästryggen är bra platser för barn med funktionsnedsättning. Vattnet mjukar upp muskler och leder och på hästryggen tränas balans och styrka. Dessa idrotter har kommit långt i tillgänglighet för alla barn.

Föräldrarna tar upp färdtjänsten som något som begränsar familjerna och framförallt barnets liv. De kör bara vissa tider och tar inte mer än en extra passagerare. Spontaniteten försvinner. Andra problem som föräldrarna tar upp är geografisk närhet till fritidsaktiviteter, anpassning av lokaler och brist på vuxna, vilket leder till att föräldrarna själva ofta måste vara med som extra stöd i någon form³¹.

BO:s enkät visar också att kommunernas aktiviteter inte alltid är tillgängliga för barn med funktionsnedsättning. En lösning för att utveckla fritids- och idrottsverksamheter kan vara att de kommunala bidragen innehåller krav på att verksamheterna ska vara tillgängliga för alla barn. Ett

---

²⁷ www.bo.se/adfinitiy.aspx?pageid=44 Artikel 23.

²⁸ www.bo.se/adfinitiy.aspx?pageid=44 Artikel 31.

²⁹ Barnombudsmannen. (2002). *Många syns inte men finns ändå*. Stockholm: Tryckoffset. s. 38.

³⁰ Barnombudsmannen. (2002). *Många syns inte men finns ändå*. Stockholm: Tryckoffset. s. 44.

³¹ Barnombudsmannen. (2002). *Många syns inte men finns ändå*. Stockholm: Tryckoffset. s. 45.

annat stort problem inom idrottsföreningar är att ledarna inom föreningarna inte har tillräcklig kunskap om hur man bäst bemöter barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Det leder till att vissa barn inte alltid känner sig välkomna och avstår hellre än deltar trots intresse³².

2.8.2 "Fritid för barn och unga med funktionshinder"

Rinnan (2005) vill lyfta fram inkluderande fritids och kulturverksamheter för att sprida olika framgångsrika insatser och visa positiva exempel. Undersökningsmetoden de har använt sig av var en enkät till kommuner. De fick en svarsfrekvens på 70 procent (202 kommuner) av totalt 290 kommuner. I enkäten fanns utrymme att ange vilka verksamheter man kände till. De fick in ett hundratal exempel. De flesta aktiviteter var verksamheter på fritidsgårdar och olika idrotter. Författarna kontaktade några av de exempel som gavs och det visade sig att många inte "höll måttet" av vad de anser som inkluderad verksamhet, på grund av att många av grupperna var enbart för barn med funktionsnedsättning³³.

I enkäten frågades det efter vilka samarbetspartner som var aktuella i arbetet med fritidsaktiviteter för barn med funktionsnedsättning. Det visade sig att det var vanligast med barn- och ungdomshabilitering och handikappföreningar³⁴.

49 procent av kommunerna har gjort särskilda insatser för att integrera barn med funktionsnedsättning i organiserade kultur- och fritidsverksamheter. De här 49 procenten var främst i större städer och större kommuner. De insatser som gjorts var bland annat: samverkan/nätverk, riktade bidrag, projekt, prova-på-verksamhet. Mindre kommuner var den kommutyp som gjort minst satsningar på barn och unga med funktionsnedsättning³⁵.

---

³² Barnombudsmannen. (2002). *Många syns inte men finns ändå*. Stockholm: Tryckoffset. s. 56..

³³ Rinnan, T. (2005). *Fritid för barn och unga med funktionshinder*. Handikappförbundens samarbetsorgan. s. 6

³⁴ Rinnan, T. (2005). *Fritid för barn och unga med funktionshinder*. Handikappförbundens samarbetsorgan. s. 7.

³⁵ Rinnan, T. (2005). *Fritid för barn och unga med funktionshinder*. Handikappförbundens samarbetsorgan. s. 9.

3. Syfte och frågeställningar

3.1 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka i vilken utsträckning det finns idrottsaktiviteter utanför skolan för barn/ungdomar med funktionsnedsättning samt vilka hinder och möjligheter idrottsföreningarna själva anser att de har för att bedriva verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

3.2 Frågeställningar

1. Hur stor andel av Sveriges idrottsföreningar har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
2. Vilka hinder har gjort att man inte har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
3. Vilka möjligheter har gjort att man har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?

4. Metod och genomförande

4.1 Metod

För att få svar på frågeställningarna har vi använt oss av enkätundersökning. Det som vi såg som en fördel med att använda oss av en enkätundersökning var att vi på så sätt kunde nå ut till ett större antal personer. Det som är nackdelen med denna typ av undersökning är att bortfallet kan bli stort³⁶. För att minimera bortfallet har vi använt oss av enkäter över nätet. Genom att använda oss av nätet tror vi att det blir lättare och går snabbare för dem som ska besvara vår enkät. Vi tror även att enkäter som skickas med post lättare kastas eller glöms bort. Hade vi haft möjlighet hade en personlig kontakt i samband med exempelvis ett möte varit det mest idealiska för att undvika bortfall, detta blir dock svårt för oss att genomföra då vi tänkt vända oss till olika delar av Sverige. Telefonintervju var en annan möjlighet, men vi tror, baserat på egna erfarenheter av idrottsföreningslivet, att det skulle vara svårt att få tid då idrottsföreningarnas kontor ofta är bemannade under kortare och sporadiska tillfällen.

De frågor vi använt, har vi försökt formulera med ett så enkelt och klart språk som möjligt³⁷, detta för att undvika missförstånd. Vi har även begränsat antalet frågor därför att, för många frågor kan leda till olika former av bortfall³⁸.

Våra frågeställningar finns inte med ordagrant som frågor i vår enkät. Vi har istället valt att ställa fler frågor som vi tycker innefattar möjligheter och hinder. Det har vi gjort för att vi trodde att vi på så sätt skulle få ut mer information. (Enkäten finns som bilaga 2.)

4.2 Undersökningsgrupper och urval

Vår population var Sveriges alla idrottsföreningar. Eftersom vi inte kunde använda oss av alla idrottsföreningar så gjorde vi ett slumpmässigt urval³⁹. Vi sökte idrottsföreningar på www.hitta.se som är en webbaserad internetsida med namn-, telefon-, adress- och branschuppgifter. Informationen levereras av TA Teleadress Information AB. TA Teleadress får nya uppgifter varje dygn från teleoperatörer, Posten, SCB och en rad andra källor och informationen måste idag anses ha hög trovärdighet. Vi hittade 2 000 idrottsföreningar, vi skickade ut enkäten till var tjugonde förening. Vi kan inte med säkerhet fastställa att alla idrottsföreningar är registrerade på www.hitta.se vilket kan leda till att vårt urval inte representerar hela Sverige.

---

³⁶ Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare – en introduktion*. Uppsala: Kunskapsföretaget. s.60.

³⁷ Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare – en introduktion*. Uppsala: Kunskapsföretaget. s.66.

³⁸ Hartman, S. (1993). *Handledning*. Linköpings universitet: Skapande Vetande. s. 31

³⁹ Patel, R & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur. s. 54.

Vi fick ett sampel på 100 idrottsföreningar och hoppades på att vi skulle få tillbaka åtminstone hälften. Vi har generaliserat vårt sampel på hela populationen, men vi vet att undersökningen inte är representativ eftersom vi gjort en så begränsad undersökning.

4.3 Genomförande

För att vi skulle kunna genomföra denna undersökning använde vi oss av enkäter

Frågorna som vi använde oss av hade fasta och öppna svarsalternativ⁴⁰.

Vi kom fram till våra enkätfrågor efter att vi läst rapporterna från Barnombudsmannen. Det var utifrån dessa rapporter vi formulerade våra enkätfrågor. Vi ville att frågorna skulle vara enkla.

Barnombudsmannens rapporters enkäter har använt sig av frågor med svarsalternativ. Det gjorde vi till stor del också.

Vi gjorde först en provenkät som vi testade på en gymnastikförening som vi har en personlig kontakt med. Enkäten visade sig vara lite krånglig då informanten inte visste exakt vilka frågor hon skulle besvara. Det justerade vi genom att ge tydligare instruktioner.

Vi skickade sedan ut enkäterna med e-post till olika idrottsföreningar och vår förhoppning var att på så sätt få in så många svar som möjligt. Målet var att mottagaren av enkäten skulle kunna svara på enkäten på ett enkelt sätt. Vi lät därför lägga enkäten i e-posten och inte som bilaga så att det bara var att trycka på svara och fylla i enkäten. Efter sex dagar skickade vi ut en påminnelse via e-post till de som inte hade svarat.

Vi skickade enkäten till den adress som vi hittade på www.hitta.se. I de allra flesta fall var det en adress till föreningens kansli eller till en s.k. info@-adress. Vi kan därför inte redogöra för vilken roll den person som svarade på enkäten har i föreningen.

4.4 Etiska aspekter

När vi utförde den här enkätundersökningen så tog vi del av Vetenskapsrådets forskningsetiska principer⁴¹.

- Informationskravet - Forskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningsuppgiften.
- Samtyckeskravet – Deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan.
- Konfidentialitetskravet – Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem.
- Nyttjandekravet – Uppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål.

---

⁴⁰ Patel, R & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera genomföra och rapportera en undersökning.* . Lund: Studentlitteratur. s. 75.

⁴¹ www.vr.se

Vid första kontakten med de intervjuade (med brev via e-post se bilaga 1) informerade vi dem om syfte med vår enkätundersökning. De fick information om att de själva kunde bestämma om de ville avbryta sin medverkan. Eftersom vi gjorde undersökningen med hjälp av e-post så kunde vi se vilka som svarat och hur de har svarat. Vi informerade föreningarna om att deras svar skulle behandlas konfidentiellt. Med konfidentiellt avsåg vi att kopplingen mellan person och information inte skulle uppges, m.a.o. de var avidentifierade.

De som besvarade vår enkät fick via e-post information om var forskningsresultaten kommer att publiceras.

5. Resultat

För att vi skulle kunna genomföra vår undersökning använde vi oss av en enkät som vi via e-post skickade ut till 100 idrottsföreningar runt om i landet. Av de föreningar vi skickade till svarade 40 stycken. Här nedan följer en sammanfattning av svaren (för fullständig svarsrapport se bilaga 3):

Vi kommer nedan att redogöra för resultatet i enkätfrågornas ordning.

Representerade idrotter

De idrotter som var representerade i vår undersökning var: fotboll 17 st, innebandy 6st, ishockey 3st, volleyboll 2st, gymnastik 3st, friidrott 3st, cykel 3st, bordtennis 3st, orientering 2st, skidlöpning 1st, rodd 1st, ridning 6st, handboll 1st, golf 3st, motionsgymna 1st, tennis 2st, vandring 1st, längdskidåkning 1st, bandy 1st.

Flera av föreningarna har fler än en idrott representerade.

Storlek på stad föreningen befinner sig i

Av de 40 idrottsföreningarna så befann sig 11 föreningar i en storstad (mer än 100 000 inv.), 6 föreningar i en mellanstor stad (50 000 – 100 000 inv.), 12 föreningar i en stad (2 000 – 50 000 inv.), 10 föreningar i en ort (mindre än 2 000 inv.) och en förening svarade inte på denna fråga.

Grupper för barn/ungdomar

39 idrottsföreningar hade grupper med barn/ungdomar och en hade inte det.

Barn/ungdom med funktionsnedsättning i föreningen

I 14 föreningar av de 40 idrottsföreningarna som svarat fanns det barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

Representerade funktionsnedsättningar

Funktionsnedsättning som fanns i föreningarna var 3st med synskador, 6st med Downs syndrom, 4st med Asperger, 6st med hörselskador, 5st med ADHD/Damp, 7st med Autism, 1st med svagt begåvade/inlärningssvårigheter, 2st med fysiska handikapp och 3st med Cp-skada. En av föreningarna skrev

”Ett antal men jag vet inte, tycker kanske inte att det viktigaste är vad de inte kan utan att de är ok att de är med och gör det de kan. Istället för att fokusera på det de inte kan. Det får de säkert täta påminnelser om ändå.”

Gruppindelning

Av dessa föreningar som hade barn/ungdomar med funktionsnedsättning så hade 5 föreningar bara barn/ungdomar med funktionsnedsättning i sina grupper, 5 föreningar hade blandade grupper med barn/ungdomar med och utan funktionsnedsättning, 4 föreningar hade både grupper med bara

barn/ungdomar med funktionsnedsättning och grupper med barn/ungdomar med och utan funktionsnedsättning.

Stöd

Av de 14 föreningarna som hade barn/ungdomar med funktionsnedsättning i sin förening så hade 6 föreningar extra stöd i sina grupper. Stödet kunde vara extra ledare, passande utrustning, specialutbildad personal, föräldrar, tolkar, assistenter och färre barn i gruppen. 7 av de 14 föreningarna hade inget stöd och 1 förening svarade inte på frågan.

Initiativ

På frågan om föreningarna på eget initiativ funderat på att erbjuda verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning har 3 av de tillfrågade föreningarna svarat ja. 22 föreningar har svarat nej och 1 förening har svarat både ja och nej. Det var föreningar som svarat på frågan utan att de skulle. (Se bilaga3) Hos de föreningar som på eget initiativ har funderat på att ta in barn/ungdomar med funktionsnedsättning har kommentarerna varit att föreningen samarbetar med ett LSS-företag (Lagen om för stöd och service för vissa funktionshindrade), samt att alla har rätt till en aktiv fritid. Någon förening har diskuterat att starta grupper men det har stannat vid diskussion.

Förfrågan

Hos de föreningar som inte har funderat över att ta emot barn/ungdomar med funktionsnedsättning har den vanligaste anledningen varit att det inte varit aktuellt. Hos andra föreningar har frågan kommit upp och man har inte ansett sig ha resurser att driva en sådan verksamhet.

Den föreningen som svarat både ja och nej skriver att de har kö till sin klubb och därför kan vem som helst bli medlem, man gör ingen skillnad på om man är funktionshindrad eller inte.

Ingen förening av de som inte har barn/ungdomar med funktionsnedsättning hade någon gång fått förfrågan att ta emot barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

Möjligheter och hinder

Hos de föreningar som har en verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning anges anledningarna till att de tar emot barn/ungdomar med funktionsnedsättning vara att det finns personer som kontaktat föreningen med intresse för att starta aktivitet för just funktionshindrade. På frågan om varför man tar emot barn/ungdomar med funktionsnedsättning i sin verksamhet svarar de flesta föreningar att man anser att alla har rätt att idrotta. Andra orsaker är att man bor i en liten ort och där tar man med de som vill vara med, föreningen utövar en sport som är bra för de som har funktionsnedsättning ur ett rehabiliteringsperspektiv. En förening har i sina stadgar att de erbjuder sin aktivitet för alla och annonserar då även ut information genom kommunens aktivitetsblad för funktionshindrade.

Hos de föreningar som inte har idrottsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning uppges anledningarna vara brist på tid. I något fall finns en kö till aktiviteten och då kan vem som helst bli medlem, funktionshindrad eller ej. Att frågan inte har kommit upp, men skulle den det så skulle det inte finnas någon spärr för att de skulle kunna vara med.

Information

På frågan om föreningarna hade fått någon information om idrott för barn/ungdomar med funktionsnedsättning så hade 8 föreningar fått det, 30 föreningar hade inte fått det och 2 föreningar har inte svarat på om de fått information eller ej.

31 procent av de föreningar som inte har aktiviteter för barn/ungdom med funktionsnedsättning ville ha mer information. 57 procent av de föreningar som har aktiviteter för barn/ungdom med funktionsnedsättning önskar att få mer information.

Kunskap

16 föreningar känner att de behöver mer kunskap om barn/ungdomar med funktionsnedsättning, 8 av dessa föreningar har barn med funktionsnedsättning i sin verksamhet. 21 föreningar tycktes sig inte behöva mer kunskap och 3 föreningar svarade inte på om de behövde mer kunskap.

De som kände att de skulle behöva mer kunskap tyckte att det alltid behövs mer kunskap och att det var viktigt att vidareutveckla sig eftersom det kommer nya rön.

Tillägg

På frågan om man hade något att tillägga var det 15 föreningar som hade det.

Från föreningar med barn/ungdom med funktionsnedsättning:

De skrev om hur viktigt det är med en öppen dialog med föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Föräldrar informerar inte alltid om funktionsnedsättningen för ledarna. En förening har haft två funktionshindrade under de senaste åren och de har kunnat delta fullt ut. En förening uttrycker att anledningen till att man inte arbetar aktivt med att söka efter barn/ungdomar med funktionsnedsättning till sin idrott beror på att det är en väldigt svår sport. (Det var en volleybollklubb, förf. anm.).

Från föreningar utan barn/ungdomar med funktionsnedsättning:

Det saknas kunskap och folk som ställer upp. Det finns ett mörkertal av barn/ungdomar med funktionsnedsättning som finns i föreningarna. Föreningarna är positiva till att starta en grupp för barn/ungdomar med funktionsnedsättning om det skulle dyka upp barn/ungdomar så att det blev till en grupp. Det är svårare att delta i en lagidrott som funktionshindrad. Föreningen ligger i en liten ort med få funktionshindrade, så idrotten utövas i kommunens huvudort tillsammans med andra funktionshindrade. Det finns inom orienteringen precisionsorientering och banor med olika svårighetsgrader som kan fungera för personer med funktionsnedsättning. Det finns föreningar som ställer sig positiva till att ta upp en diskussion om förfrågan skulle komma. En förening tycker att enkäten väcker en positiv debatt bland idrottsföreningar. Flera föreningar tror nog att man aldrig kommer att få den frågan i föreningslivet. Alla barn ska ha rätt till att utöva idrott oavsett kön eller handikapp.

6. Slutsats och diskussion

6.1 Metoddiskussion

Vi fick in 40 svar av de 100 vi skickade ut. Vi hade hoppats på att vi skulle få fler. Vi tror inte att vi hade fått in fler svar om vi hade skickat enkätfrågorna per post eller ringt runt, snarare tvärtom. Anledningen till det är att idag använder man sig oftast av e-post och det har de flesta tillgång till. Vi kanske hade fått fler svar om vi skickat ut en tredje påminnelse. Eftersom vi skickade enkäten till föreningsadresser och inte till en person så vet vi inte vem som har svarat på enkäten. Det kan vara en stor skillnad beroende på vem som har svarat. Ordföranden i idrottsföreningen eller en ledare för en av deras grupper har med största sannolikhet olika syn på och vetskap om verksamheten som bedrivs i föreningen. Vi borde ha haft en fråga med om vilken roll personen som svarade hade i föreningen. Det kan ha bidragit till bortfall på grund av att ingen kände sig ansvarig för att besvara enkäten.

Trots att vi gjorde en provenkät så var det några föreningar som svarade på frågor som de inte skulle svara på. Det innebär att vi inte gjort tillräckligt tydliga instruktioner. Om enkäten såg krånglig ut vid första anblicken kan det ha varit en bidragande orsak till vårt bortfall.

Urvalet var tjugonde förening på www.hitta.se det innebär att vi inte kunde veta vilken typ av idrottsförening vi kontaktade. Stor, liten eller vilken idrott de utövade. Eftersom vi hade en fråga om vilken idrott föreningen utövade så kunde vi i efterhand se att vi fått många idrotter representerade. Vi vet dock inte hur stora eller små föreningarna är det tycker vi är av mindre betydelse eftersom idrott bör finnas för alla överallt.

I enkätfrågan om vilken typ av funktionsnedsättning som var representerade i föreningen valde vi en fråga med svarsalternativ. Det gjorde vi för att förtydliga att det finns så många olika typer av funktionsnedsättningar. Vi hade dock inte rörelsehinder som ett alternativ, vilket vi borde ha haft. Vi tror inte att det har påverkat vår undersökning eftersom de som hade rörelsehinder representerat i sin förening skrev till det under det öppna alternativet. Vi tror inte att rörelsehinder är en funktionsnedsättning man inte ser eller inte tänker på däremot en funktionsnedsättning som Aspergers syndrom är svårare att relatera till begreppet funktionsnedsättning.

En annan synpunkt på att använda sig av enkät som undersökningsmetod är att vi inte kunnat ställa några följdfrågor. Vi hade t ex önskat mer information om vad man menade med när man skrev att tid och resurser var ett hinder för att bedriva en idrott för barn/ungdomar med funktionsnedsättning. Vilken typ av tid och vilka typ av resurser?

Att vi innan uppsatsens början redan hade en tydlig inställning till ämnet kan ha påverkat frågornas utformning. Rapporterna vi läst och litteraturen vi tittat på pekade alla åt ett och samma håll att barn med funktionsnedsättning inte är med i idrottsföreningar i samma utsträckning som barn utan funktionsnedsättning.

6.2 Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka i vilken utsträckning det finns idrottsaktiviteter utanför skolan för barn/ungdomar med funktionsnedsättning samt vilka hinder och möjligheter idrottsföreningarna själva anser att de har för att bedriva verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

Våra frågeställningar var:

- Hur stor andel av Sveriges idrottsföreningar har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
- Vilka hinder har gjort att man inte har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?
- Vilka möjligheter har gjort att man har idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning?

I vår undersökning visade det sig att 14 av de 40 föreningar, 35 procent som deltog hade idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning. Det visar att vi fått svar i likhet med BO-rapporten ”Många syns men finns inte ändå” dvs. att antalet föreningar med idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning inte är så stort. Utfallet av vår undersökning visar dessutom att antalet föreningar som erbjuder idrottsaktiviteter för barn/ungdomar utan funktionsnedsättning är 39 av 40 föreningar, dvs. 97,5 procent (nära nog 100%).

Det som visat sig som ett hinder för föreningar att bedriva verksamhet för barn/ungdom med funktionsnedsättning i vår undersökning är att det finns en brist på intresse, resurser och tid. Föreningarna uttrycker att det krävs ett intresse hos ledare inom föreningen eller ett intresse från personer utanför föreningen t ex föräldrar som vill att deras barn ska få delta i en viss idrott för att en sådan verksamhet skall finnas. Det gäller säkert alla barn även de utan funktionsnedsättning, att det är föräldrarnas intresse för en viss idrott som startar barnens intresse. För de barn med funktionsnedsättning verkar det tyvärr vara så att om det finns ett visst intresse så måste föräldrarna vara med hela vägen. Trots att vi har LSS som i paragraf 15 bland annat säger: *Till kommunens uppgifter hör att:*

.... verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer som anges i 1§ (personer som beviljats LSS)⁴².

Enligt Goldinger (1990) ligger grunden till god självkänsla i mötet med andra. Hur jag bemöts och uppfattas. Kvaliteten på mötet med andra påverkas beroende på vem man möter, föräldrar, annan vuxen eller en kamrat. Eftersom barn/ungdomar med funktionsnedsättning får färre tillfällen att tillhöra en grupp kan det betyda att de inte har samma möjlighet att utveckla en god självkänsla som barn/ungdom utan funktionsnedsättning.⁴³

Ekblom (2007) skriver om hur man genom idrott lär sig normer värderingar och ansvar. Han menar också att idrotten är en viktig uppfostringsmiljö, kanske den viktigaste efter hemmet och skolan.

---

⁴² Bergstrand, BO. (2005) *LSS och LASS – stöd och service till vissa funktionshindrade*. Falköping: Elanders Gummesson. s.40

⁴³ Goldinger, B (1990) s. 91-99 i Rapport från idrottens forskningsråd. *Barn ungdom och idrott*. Malmö: Sista Ordet AB.

Vår undersökning visar att barn med funktionsnedsättning inte får samma möjligheter till det som barn/ungdomar utan funktionsnedsättning⁴⁴.

Idrottsföreningar ser inte heller att de har resurser för att kunna utöva aktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning och att tider också är svåra att få till, vilket kan vara ett tecken på kunskapsbrist. Enligt vår mening är det inte speciell kunskap som krävs av föreningen. De ska lära ut en idrott och den med funktionsnedsättning ska få, enligt lagen, hjälp av assistent om så krävs.

Vi fann i vår undersökning att 31 procent av de föreningar som inte har aktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning ville ha mer information, medan 57 procent av de som har aktiviteter önskar att få mer information. Det pekar på att de som redan har kunskap vill ha mer medan de som inte har kunskap inte är lika intresserade. Det tror vi kan betyda två saker. Antingen att det är intresse som saknas och inte brist på kunskap. Eller att de föreningar som inte har aktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning och inte vill ha mer information inte ser det som ett problem. Om det skulle dyka upp en person med funktionsnedsättning som var intresserad av föreningens idrott skulle det bara vara att börja. Någon speciell kunskap behövs alltså inte. Vi hoppas på det senare.

Enligt FN's standardregler bör staterna vidta åtgärder för att göra idrottsplatser tillgängliga för människor med funktionsnedsättning. Svenska kommunförbundet och Riksidrottsförbundet skrift *"Tillgänglighet"* är helt i linje med detta. Vi vet inte vilka föreningar som tagit del av den, men eftersom det verkar vara intresset som brister kanske det inte spelar någon roll. Svenska kommunförbundet och Riksidrottsförbundet som har skrivit boken *"Tillgänglighet"* kanske istället skulle satsa på att försöka öka intresset för att bedriva verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning i föreningarna istället för kunskap. Hur det skulle gå till har vi inget svar på. Vore intressant att veta vilka som tagit del av boken *"Tillgänglighet"*.

Det som visat sig som möjligheter att bedriva idrott för barn/ungdomar med funktionsnedsättning är alltså att man har ett intresse och därmed kunskap inom föreningen och även att föräldrar har varit drivande i att deras barn ska få utöva idrotten. Några föreningar uttrycker också en möjlighet att bedriva verksamhet för barn/ungdomar med funktionsnedsättning skulle vara om de fick förfrågan. Varför får de inte det? Beror det på föräldrarna? Är det på grund av brister i färdtjänsten som uttrycks i BO's rapport *"Många syns inte men finns ändå"* eller brister i LSS som föräldrar inte tar steget och frågar. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning och deras föräldrar tar uppenbarligen inte själva initiativet till att tillhöra en idrottsförening. Idrottsklubbarna måste själva bjuda in.

Föreningarna som ser möjligheter om de fick förfrågan talar dock inte om något eget initiativ.

Vi ställer oss frågan varför det inte finns något initiativ till att bedriva verksamhet för barn/ungdom med funktionsnedsättning? Har barn/ungdomar med funktionsnedsättning inte en självklar roll i idrottsvärlden? Det verkar inte så. Enligt Söder (2005) skapas funktionsnedsättning av omgivningen och inte av individen. Funktionshindret är individuell och uppstår i mötet mellan individen och omgivningen.

Kan det vara så att det räcker med idrottsaktiviteter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning via habiliteringen och SHIF. Vill barn/ungdomar hellre vara i föreningar och aktiviteter bestående enbart av personer med funktionsnedsättning?

---

⁴⁴ Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker. s.10

Paralympics och Special Olympics har inte lika stort utrymme i media som OS, vad innebär det? Skulle idrottsföreningar bli mer intresserade att satsa på barn/ungdomar med funktionsnedsättning om Special Olympics och Paralympics fick mer plats och med det högre status.

Vilka föreningar känner till SUH? Det hade varit intressant att ha med det i enkäten.

Sammanfattningsvis ser man att intresset har en stor betydelse i denna fråga. Det är alltså inte en självklarhet att man tänker på barn/ungdomar med funktionsnedsättning när man planerar en verksamhet.

6.3 Förslag till vidare studier

I vår studie har det visat sig att en anledning till att det inte finns idrottsaktiviteter i så stor utsträckning för barn/ungdomar med funktionsnedsättning är att idrottsföreningarna inte har fått förfrågan. Förslag på vidare studier tycker vi därför kan vara att intervjua föräldrar till barn/ungdom med funktionsnedsättning och titta på hur de upplever det. Vad är anledningen till att de inte frågar?

Skulle också vara intressant att undersöka hur BO's och andra rapporter påverkar verkligheten för de funktionshindrade.

Vad vill barn/ungdomar med funktionsnedsättning? Vara med i vanliga idrottsföreningar eller i föreningar med enbart idrotter för barn/ungdomar med funktionsnedsättning.

7. Referenser

- Almvärn, P-E, Fäldt, C. (2001). *Idrott & hälsa*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Axengrip, A & J. (2002). *FN's standardregler för människor med funktionshinder & sjukdomar*. Konsulterna Axengrip.
- Barnombudsmannen. (2002). *Många syns inte men finns ändå*. Stockholm: Tryckoffset.
- Bergstrand, BO. (2005) LSS och LASS – stöd och service till vissa funktionshindrade. Falköping: Elanders Gummesson.
- Ekberg, J-E, Erberth, B. (2000). *Fysisk bildning- om ämnet Idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekblom, Ö, et.al. (2007). *Idrottsledare för barn och ungdom*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Hartman, S. (1993). *Handledning*. Linköpings universitet: Skapande Vetande.
- Lorentzi, H & Magnusson, C. (1999). *Fritid för funktionshindrade*. Stockholm: Bonnier utbildning AB.
- Möller, A. (1998). *Hjälprelationer i omsorg och vård*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Rapport från idrottens forskningsråd. (1990). ”Barn ungdom och idrott”. Malmö: Sista Ordet AB.
- Rinnan, T. (2005). *Fritid för barn och unga med funktionshinder*. Handikappförbundens samarbetsorgan.
- SOU 1998:66. *Funkis – funktionshindrade elever i skolan*. Stockholm: Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet.
- Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare – en introduktion*. Uppsala: Kunskapsföretaget.
- Svenska kommunförbundet Blom, H och Örtenstrand, G och riksidsrottsförbundet Olofsson, J. (2003) *Tillgänglighet inom fritid – idrott- kultur*. Stockholm: Ordförrådet AB.
- Söder, M (2005). *Forskning om funktionshinder, problem-utmaningar-möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet.

7.1 Internetkällor

www.bo.se (bo-barnombudsmannen) (20080302)

www.paralympic.org (20080607)

www.shif.se

www.socialstyrelsen.se (20080607)

www.specialolympics.se (20080607)

www.suh.se (20080607)

www.vr.se (vr-vetenskapsrådet) (20080302)

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1

Hej!

Vi heter Christina Aust och Anna Tallkvist och vi studerar på Stockholms universitet. Vi arbetar som lärare och läser en vidareutbildning för att i slutändan bli specialpedagoger.

Vi behöver er hjälp. Under våren skriver vi en C-uppsats som har syftet att undersöka i vilken utsträckning det finns idrottsaktiviteter utanför skolan för barn/ungdomar med funktionshinder.

Vi har slumpmässigt valt ut hundra idrottsföreningar över hela landet och Ni är en av dem.

Vår förhoppning är att Ni kan svara på vår enkät innehållande tretton frågor. Er medverkan frivillig men den spelar en betydande roll för vår undersökning. Ert svar kommer att behandlas konfidentiellt. Om Ni efter att ni svarat skulle ångra Er kommer Ert svar självklart inte att användas i undersökningen.

Praktiska detaljer.

För att besvara vår enkät klicka på svara, skriv i dina svar direkt i mailet och skicka.

Vi kommer att skicka en påminnelse till Er om ni inte har svarat innan torsdagen den 20 mars.

Vid frågor eller funderingar får ni gärna kontakta oss:

Christina Aust 072chraus@student.su.se mobil: 070-719 57 64

Anna Tallkvist 002anntal@student.su.se mobil: 070-547 73 30

Tack för Er medverkan.

Med vänliga hälsningar

Christina & Anna

Handledare: Annika Kristoffersson Annika.kristoffersson@specped.su.se

8.2 Bilaga 2

**Skriv ett kryss/flera kryss framför det alternativ som passar bäst.
Lycka till!**

1. Vilken idrott sysslar Er förening med? _____

2. Föreningen befinner sig i/angränsar till en

Storstad (mer än 100 000 invånare)

Mellanstor stad (50 000 - 100 000 invånare)

Stad (2 000 – 50 000 invånare)

Ort (mindre än 2 000 invånare)

3. Har Ni grupper för barn/ungdomar?

Ja

Nej

4. Finns det barn/ungdomar med funktionshinder i Er förening?

Ja

Nej

Om ja, besvara fråga 5-7. Om nej, gå till fråga 8.

5. Vilken/vilka typer av funktionshinder har barnen/ungdomarna i Er förening?

Synskada

Hörselskada

Downs syndrom

Asperger

ADHD/DAMP

Autism

Annat _____

6. De barn/ungdomar som har funktionshinder går de i

en grupp med bara barn/ungdomar med funktionshinder

en grupp med barn/ungdomar med och utan funktionshinder?

7. Har Ni extra stöd i grupperna med barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja. Typ av stöd: _____

Nej

Gå vidare till fråga 10.

8. Har Ni någon gång på eget initiativ i föreningen funderat på att ta in barn/ungdomar

med funktionshinder?

Ja.
Varför?

Nej
Varför inte?

---

9. Har Ni någon gång fått förfrågan att ta in barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja
 Nej

10. Vad är anledningen till att Ni tog emot/inte tog emot barn/ungdomar med funktionshinder?

---

11. Har Ni fått någon information om idrott för barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja
 Nej

12. Känner Ni att Ni behöver mer kunskap om barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja
 Nej

13. Har Ni något att tillägga?

Tack för Er medverkan!

8.3 Bilaga 3

1. Vilken idrott sysslar er förening med?

Fotboll, innebandy, ishockey, volleyboll, gymnastik, friidrott, cykel, bordtennis, orientering, skidlöpning, rodd, ridning, handboll, golf, motionsgympa, tennis, vandring, längdskidåkning, bandy.

2. Föreningen befinner sig i/angränsar till en

Storstad (mer än 100 000 inv.)	11 st	27,5%
Mellanstor stad (50 000-100 000 inv.)	6 st	15%
Stad (2000-50 000 inv.)	12 st	30%
Ort (mindre än 2000 inv.)	10 st	25%
Ej svar	1 st	2,5%

3. Har ni grupper för barn/ungdomar?

Ja	39st	97,5%
Nej	1 st	2,5%

4. Finns det barn/ungdomar med funktionshinder i er förening?

Ja	14 st	35%
Nej	26 st	65%

5. Vilken/vilka typer av funktionshinder har barnen/ungdomarna i er förening?

Synskada, Downs, Asperger, hörselskada, ADHD/Damp, autism, svagt begåvade/inlärningssvårigheter, fysiska handikapp, cp-skada

6. De barn och ungdomar som har funktionshinder går de i

Bara funktionshindrade	5 st	35,7%
Blandad grupp	5 st	35,7%
Båda	4 st	28,6%

7. Har ni extra stöd i grupperna med barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja	6 st	42,9%
Nej	7 st	50%
Inget svar	1 st	7,1%

Typ av stöd:

”Både och. När de kommer från särskolan har vi extra stöd-men de som rider integrerat med de ej handikappade barnen har oftast ej stöd.”

”Extra ledare. Passande utrustning, specialutbildad personal.”

”I gruppen med killen som har autism finns en extra tränare som är med vi de flesta tillfällena. Tidigare hade den hörselskadade killen med en egen tolk eller förälder, men nu klarar han sig med hörapparat”

”Medföljande assistent”

”Föräldrar, anhöriga till barnen”

”Färre barn i grupp”

8. Har ni någon gång på eget initiativ i föreningen funderat på att ta in barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja	3 st	11,5%
Nej	22 st	84,6%
Ja och nej	1 st	3,9%

Kommentarer:

Ja:

”Vi samarbetar med ett LSS-företag.”

”För att alla ska ha rätt till en aktiv fritid”

”Vi har diskuterat att starta grupper för barn med särskilda behov men det har stannat vid diskussion.”

Nej:

”Det är naturligtvis välkomna i föreningen, men vi har inte lagt speciellt fokus på detta.”

”Vi är en lite ort så vad jag vet finns ingen med funktionshinder därför finns heller inget behov. Alla är annars välkomna i vår förening.”

”Ej varit aktuellt. Har ej funnits någon förfrågan.”

”Frågan har inte varit aktuell”

”Förmodligen har ingen kommit på tanken”

”Vi har många olika gymnastikverksamheter och vi mår helt enkelt inte med en till såvida det inte dyker upp en tränare som är villig att ta tag i en sån verksamhet”

”Aldrig kommit på tal eftersom det är en liten ort med få funktionshinder”

”Har aldrig varit aktuellt då det finns väldigt få barn med funktionshinder i samhället där föreningen verkar”

”Frågan har inte diskuterats på senare år”

”Har inte fått förfrågan”

”Ingen förfrågan har gjorts”

”Det har aldrig varit aktuellt i och med att inga med handikapp har sökt oss. Däremot har vi en vuxen handikappad man som är aktiv medlem”

”Har ej haft några intresserade som anmält sig. Klubben har erbjudit sig i allmänt för barn som vill vara med och lära sig spela fotboll, jag tror själv att föreningen inte möter några hinder att ta emot i denna ålder. Man har aldrig skrivit i inbjudan att alla barn även de med funktionshinder är välkomna.”

”Ingen har sökt medlemskap”

”Vår målgrupp är äldre diabetiker och hjärtsjuka.”

”Alla är välkomna oavsett”

”Det finns inte tillräckligt med tider för detta.”

”Har ej reflekterat över detta.”

”Resurser och intressen saknas”

”Det bor inga med funktionshinder i vår by.”

”Frågan har inte kommit upp. Vi har aldrig haft någon spärr utan det är naturligt att alla oavsett ”hinder” kan vara med.

Ja och nej:

”Vi har kö till klubben och vem som helst kan bli medlem vi gör alltså ingen skillnad på om man är funktionshindrad eller.”

5 föreningar har besvarat den här frågan trots att de inte skulle av dem svarade 2 föreningar ja och 3 föreningar svarade nej. Två av de föreningar som svarat ja på frågan lämnade kommentarerna nedan:

”Vi vill att alla ungdomar ska ha chans att utöva idrott och att barnen ska lära sig att ta hänsyn och hjälpa varandra även om någon har ett handikapp.”

”För att ridsporten sägs vara bra för rehab och vi vill att fler ska få möjligheten att ha kontakt med hästarna och lära sig rida.”

9. Har ni någon gång fått förfrågan att ta in barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja	0 st	0%
Nej	26 st	100%

5 föreningar svarade på den här frågan trots att de inte skulle. 2 föreningar svarade ja och 3 föreningar svarade nej.

10. Vad är anledningen att ni tog emot/inte tog emot barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja:

”Två personer kontaktade föreningen och frågade om vi kunde ha ett fotbollslag för funktionshindrade. De ställde upp som ledare och sedan har det vuxit. Vi har nu även en grupp med barn med funktionshinder som huvudsakligen spelar bowling.”

”Tycker att alla har rätt att utöva den idrott dem vill.”

”Vi vill att alla ska få chansen att idrotta”

”Vi tar emot alla barn som vill spela handboll, däremot går det inte för synskadade och barn med rörelsehinder att utöva sporten.”

”Ridning är en bra sport för många handikappade. Vi tycker att det är viktigt att erbjuda alla unga en bra fritidsysselsättning. Flera av dem blir också mycket bättre av ridningen, bland annat med rörliga.”

”Föreningen har en lång historia av handikapp och rehabiliteringsridning. Vi vet att på hästryggen tränas bar/ungdomar med funktionshinder mycket bra.”

”Vi är en förening på en liten ort där tar man med de som vill vara med. Så enkelt är det.”

"Det är viktigt att barn/ungdomar med funktionshinder får ha kontakt med hästar och att lära sig rida."

"Vår målgrupp är äldre diabetiker och hjärtsjuka"

"Vet ej. De var här innan jag började jobba här. Vi försöker väl att ta hand om alla som vi har möjlighet till. Jag vet att det även har funnits tankar att göra en speciell inbjudan till bara funktionshindrade."

"När vi startade vårt ridlekis med små shetlandsponnies blev det möjligt att även ta in barn med funktionshinder vi fick även förfrågningar från barn i stan."

"I föreningens stadgar står det att vi erbjuder tennis för alla vi annonserar dessutom via kommunens aktivitetsblad för barn med funktionshinder."

Nej:

"Det finns inte tillräckligt med tid för detta."

"Nej"

"Vi har kö till klubben och vem som helst kan bli medlem vi gör alltså ingen skillnad på om man är funktionshindrad eller ej."

"Frågan har inte kommit upp. Vi har aldrig haft någon spärr utan det är naturligt att alla oavsett "hinder" kan vara med."

11. Har ni fått någon information om idrott för barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja	8 st	20%
Nej	30 st	75%
Inget svar	2 st	5%

Kommentar till ja-svar: *"Via "handigolf" en förening för handikappade golfare".*

12. Känner ni att ni behöver mer kunskap om barn/ungdomar med funktionshinder?

Ja	16 st	40%
----	-------	-----

Nej	21 st	52,5%
Inget svar	3 st	7,5%

Kommentarer

Ja:

“Det är alltid bra att vidareutveckla - det kommer säkert nya rön också.”

“Det behövs alltid med kunskap även om våra ledare är mycket duktiga och har ett långt engagemang.”

13. Har ni något att tillägga?

Kommentarer från föreningar med barn/ungdom med funktionsnedsättning i sin verksamhet:

“Det är viktigt att man som tränare/ledare kan ha en öppen dialog med föräldrarna till funktionshindre. En del barn som jag har träffat genom åren, har man förstått nog har någon form av funktionshinder. Det svåra är att som lekman diagnostisera vad och på så sätt kunna underlätta och hjälpa barnet på ett bra sätt. Det är en stor fördel om föräldrarna kommer och berättar, eftersom det är svårt att som tränare/ledare fråga/påstå att deras barn har ett funktionshinder när man inte är säker.”

“Vi försöker integrera vårt E-lag så gott det går i ordinarie verksamhet dvs ingen egen sektion utan laget hanteras i fotbollssektionen eftersom de spelar fotboll. Inga särskilda tillställningar utan deltagande i föreningens vanliga årsfest osv. Vi hade, när vi startade med lag för funktionshindre, A, B, C och D(dam)lag varför nästa lag fick heta E-laget och på den vägen är det.”

“Vi har endast haft två stycken under senare och de har deltagit fullt ut i vår verksamhet.”

“Om det kommer aktiva som är funktionshinder kommer mer kunskap att vara bra att ha”

“Att vi inte aktivt jobbar med/söker efter barn med funktionshinder är dels att volleyboll är väldigt svårt =begränsade möjligheter att utövas för de flesta i denna kategori men också på grund av på en liten ort, så är antalet funktionshindrade också litet.”

“ Vi har en ridinstruktör som har gått en handikappanpassad ridutbildning för att ta hand om dessa ungdomar”

Kommentarer från föreningar utan barn/ungdom med funktionsnedsättning i sin verksamhet:

“Svaret på fråga 8 är varken ja eller nej. Vi har kö till klubben och vem som helst kan bli medlem. Vi gör alltså ingen skillnad på om man är funktionshindrad eller ej”

”Som jag tidigare svarat saknas det kunskap och folk som ställer upp. Vi har problem att få folk att ställa upp att hjälpa till med enklare göromål. Bl a har vi serieterräng för barn. Jag har vid otaliga tillfällen vädjat till föräldrar att ställa upp att hjälpa till vid våra barn-och ungdomsträningar, utan att få något gehör.”

”Förmodligen finns det bland de ungdomar som är med i verksamheten barn med ADHD/DAMP och kanske andra funktionshinder. Kunskapen om hur man möter dessa ungdomar är inte särskilt stor bland ledarna. Förhoppningsvis är barnens föräldrar duktiga på att informera våra ledare men här finns det mycket att göra. Lycka till med er undersökning. Jag tror att idrott skulle betyda mycket för barn med olika former funktionshinder.”

”Om det skulle dyka upp ungdomar så det blir till engrupp så är vi inte främmande för att hjälpa till. Då skulle det kanske behövas mer kunskap och utbildning”

”Vi hade tidigare en sektion i bordtennis där hade vi meden kille med funktionshinder som satt i rullstol. När det gäller lagsport som vi har idag kan det i många fall vara svårare. Det beror lite på vilket funktionshinder det gäller men jag inte erinra mig att vi fått någon förfrågan under de sju ton år jag arbetat här när det gäller lagidrotter”

”Vi är en förhållandevis liten förening i ett litet samhälle där det bor väldigt få funktionshindrade. De funktionshindrade som bor i samhället bedriver i kommunens/länets huvudort där de har möjlighet att utöva idrotten tillsammans med andra. Om vi skulle få frågan skulle vi naturligtvis försöka starta upp verksamhet om underlaget var tillräckligt för att bedriva en vettig verksamhet. Men som sagt vi har aldrig blivit tillfrågade i alla fall inte som jag känner till.”

”Inom orienteringssporten finns det något som kallas precisionsorientering som kan fungera för personer med rörelsehinder. Dessutom finns ett stort urval av ”vanliga” banor/klasser med varierande svårighetsgrad som kan passa personer med funktionshinder.”

”Ställer oss positiva till att ta upp detta till diskussionen om förfrågan inkommer. Villiga att diskutera även med handikapporganisationer.”

”Denna enkät kan väcka en positiv debatt bland alla idrottsföreningar i landet, jag tror själv att man tar för givet att man aldrig får denna fråga i föreningslivet. Alla barn skall få möjlighet att utföra idrott oavsett kön eller handikapp. Jag själv harr två barn som inte har några funktionshinder, men frågan är mycket intressant. Tack.”

